

Nader onderzoek beschermde soorten

Doonheide & Bakelseweg te Gemert

Rapportage

Documentcode

2020-8-NO1-V1

In opdracht van

Contactpersoon opdrachtgever

Opleverdatum

21 juli 2020

Kwaliteitscontrole

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport inclusief foto's is enkel toegestaan met toestemming van de eigenaar (de opdrachtgever) en onder vermelding van de bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen. Onze algemene voorwaarden zijn [hier](#) in te zien. Onze privacyverklaring is [hier](#) te vinden.

Een verklaring van onze documentcodes is te vinden op [onze website](#).

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
2.	METHODE	7
3.	RESULTAAT & TOETSING	8
4.	CONCLUSIE & AANBEVELINGEN	10

BRONNEN

BIJLAGEN

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding van het onderzoek beschreven. Vervolgens wordt het plangebied beschreven en wordt het onderzoek afgekaderd.

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens om een woonwijk aan te leggen. Er is een ecologische quickscan uitgevoerd (█ 20 januari 2020, met rapportcode: █ A2019-31-QS1-V1). Hieruit blijkt dat het plangebied mogelijk gebruikt wordt als rust- of verblijfplaats en/of functionele leefomgeving door de bunzing, hermelijn en wezel. Daarnaast is er tijdens de quickscan een geschikte nestplaats in de vorm van een steenuilenkast aangetroffen binnen het projectgebied.

Het beschadigen of vernietigen van (gebieds)functies van beschermde soorten is verboden onder de Wet natuurbescherming. Daarom is nader onderzoek uitgevoerd om aan te tonen of uit te sluiten dat deze gebiedsfuncties aanwezig zijn.

1.2 Doel en centrale vraag

Dit nader onderzoek wordt uitgevoerd om te kunnen bepalen of de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Zo verkrijgt de opdrachtgever inzicht in eventuele aanvullende acties of maatregelen die noodzakelijk zijn. De centrale vraag luidt:

Is er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kans op overtreding van de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies?

De onderzochte soorten en functies zijn beschreven in hoofdstuk 2. Dit rapport geeft antwoord op bovenstaande vraag en biedt, indien mogelijk, maatregelen of vervolgacties om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Is dit niet mogelijk, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden.

1.3 Plangebied

De gegevens over het plangebied zijn hieronder weergegeven in tabel 1 en figuur 1.

Tabel 1: gegevens plangebied

Adres (of coördinaten)	Doonheide en Bakelseweg
Plaats	Gemert
Provincie	Noord-Brabant
Te onderzoeken object	volkstuintencomplex
Omgeving bestaat uit	intensief beheerd (gras)land, woningen, wegen, rivier de Peelsche Loop

Een weergave van het plangebied op kaart is in te zien in figuur 1.

Figuur 1: plangebied en de (mogelijke) beschermde functies volgens de quickscan (Bron luchtfoto: PDOK, 2018).

1.4 Werkzaamheden

Voor specifieke informatie over de voorgenomen werkzaamheden dient de quickscan geraadpleegd te worden. Globaal worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. bouwrijp maken percelen;
2. realiseren woningbouw (circa 275 woningen);
3. verplaatsen volkstuinten.

1.5 Reikwijdte

Dit soortgericht onderzoek heeft alleen betrekking op:

- het plangebied zoals beschreven in paragraaf 1.3;
- de werkzaamheden zoals beschreven in paragraaf 1.4. Als de werkzaamheden op een andere manier of volgens een andere planning worden uitgevoerd, zijn de conclusies van dit onderzoek niet meer van toepassing. In dat geval wordt geadviseerd om een nieuwe toetsing uit te laten voeren om te bepalen of de werkzaamheden volgens de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd;
- de onderzochte elementen binnen het plangebied, zoals beschreven in hoofdstuk 2;
- de onderzochte soorten en functies, zoals beschreven in hoofdstuk 2;
- de Wet natuurbescherming, niet op ander beleid of wetgeving.

De resultaten van dit onderzoek zijn maximaal drie jaar geldig. Dit soortgericht onderzoek kan voor de initiatiefnemer als bewijsstuk dienen dat ecologisch onderzoek is verricht.

1.6 Criteria

Het onderzoek en deze rapportage voldoen aan de interne proces- en kwaliteitseisen van Habitus natuur & landschap, bekijk deze [hier](#). Wij hebben onze eigen kwaliteitseisen opgesteld omdat voor ecologisch onderzoek niet altijd kwaliteitseisen beschikbaar zijn. Het doel van deze eisen is om een kwalitatief onderzoek te bieden. Het betreffen eisen over het proces (beoordeling, interpretatie), onderzoek (protocollen, inzet deskundigheid) en leesbaarheid (rapportage).

1.7 Deskundigheid onderzoekers

Al onze onderzoeken worden verricht door deskundige ecologen. Op onze [website](#) zijn de cv's van de projectadviseur, kwaliteitscontroleur en onderzoekers opgenomen om deze deskundigheid aantoonbaar te maken.

2. METHODE

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethode beschreven per soort(groep). Ook wordt het onderzoek afgekaderd en wordt beschreven op welke wijze de gegevens zijn verzameld.

2.1 Bunzing, hermelijn en wezel

Op het volkstuintencomplex (0,994 ha) zijn diverse rommelige hoekjes, muizenholen en stapels los materiaal welke als verblijfplaats kunnen dienen voor kleine marterachtigen. De omgeving is geschikt als jachtgebied.

Richtlijnen

Het marteronderzoek is voor een groot deel uitgevoerd conform de Handreiking kleine marters van provincie Noord-Brabant (2017). Op enkele punten is afgeweken van de handreiking omdat uit onze eigen ervaring blijkt dat dit een grotere trefkans oplevert. Op basis van de richtlijnen in deze handreiking zijn er vier sporenbuizen en één cameraval benodigd om een gebied tot één hectare in de actieve periode van kleine marters te onderzoeken. De materialen dienen gedurende minimaal zes weken in het plangebied aanwezig te zijn. Uit eigen ervaring is echter gebleken het de trefkans het hoogste is wanneer de sporenbuizen in raaien worden geplaatst en deze elke twee à drie weken worden schoongemaakt en enkele meters worden opgeschoven. Wanneer materialen te lang niet worden gecontroleerd en schoongemaakt, is het lastig om nog individuele prenten te herkennen, doordat de sporen van de grote hoeveelheid aanwezige muizen de loopplanken zo vaak betreden dat bijna de gehele plank zwart wordt.

Inzet materialen

Om een zo hoog mogelijke trefkans te faciliteren zijn er twintig sporenbuizen (lengte: 80 cm, diameter: 11 cm) met een lokstof (op basis van vismeel) en vier cameravallen (Browning strike force HD pro btc-5hdp en Bushnell Trophy Cam HD 20MP 119876) op de meest kansrijke plaatsen geplaatst (zie Figuur 2). Dit zijn plaatsen waar mogelijke verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn, zoals hopen met los materiaal, en plaatsen waar de soorten kunnen jagen, zoals hoge vegetaties en struweel (zie Figuur 2). Er zijn meer materialen ingezet dan benodigd volgens de handreiking, omdat onze eigen ervaring leert dat deze methode het beste werkt. Voor de bunzing is de voorkeursmethode de cameraval. Vanwege de lage trefkans van wezels en hermelijnen op cameravallen, zijn sporenbuizen de voorkeursmethode voor deze soort. Om de trefkans van wezel en hermelijn op de camera's te vergroten, zijn de camera's op locaties

Figuur 2: Onderzoekopzet marteronderzoek. Door in te zoomen wordt de figuur beter leesbaar (Bron luchtfoto: PDOK, 2018).

geplaatst met veel dekking. Bovendien zijn voor de camera's blikjes sardientjes geplaatst, om eventuele marters in de directe omgeving naar de camera's te lokken. De trefkans van marters op de camera's is op deze manier zo groot mogelijk.

De sporenbuizen zijn tijdens het eerste bezoek (de inzet van ronde 1; zie Tabel 1) uitgelegd in raaien om de 10 tot 15 meter, afhankelijk van de lokale geschiktheid en de vier cameravallen zijn verspreid geplaatst bij kansrijke elementen. Drie weken later zijn de sporenbuizen en cameravallen verplaatst binnen het

plangebied (ronde 2). Weer drie weken later (vier weken na de start van het onderzoek) zijn de sporenbuizen en de cameravallen opgehaald en de resultaten geanalyseerd (ronde 3). Omdat het onderzoek in de periode plaatsvindt dat de dieren het meest actief zijn (maart - augustus) en gezien de geringe grootte van het plangebied, is de verwachting dat de trefkans zeer hoog is in het geval van vitale gebiedsfuncties zoals verblijfplaatsen. Bij het ontbreken van sporen is het daarom aannemelijk dat het plangebied **geen** essentiële functie heeft voor de onderzochte soorten.

Tabel 2: gegevens veldbezoeken marteronderzoek

Onderzoeker	Datum	Week	Actie	Ronde
Amber Heitman	16-04-2020	16	Plaatsen materialen	1
Amber Heitman	07-05-2020	19	Verplaatsen materialen	2
Amber Heitman	29-05-2020	22	Ophalen materialen	3

2.2 Steenuil

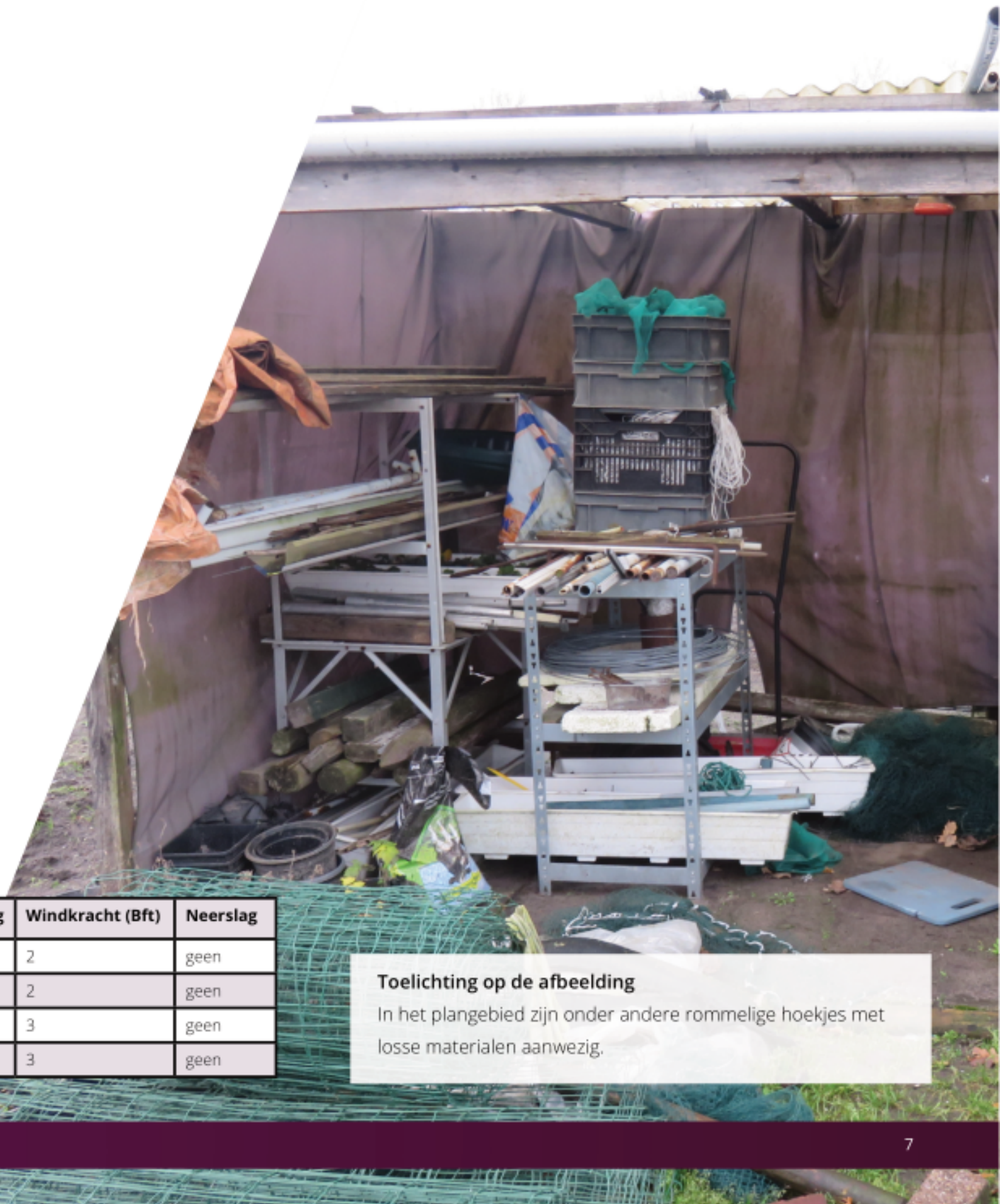
Tijdens de quickscan is een steenuilenkast aangetroffen in de bomenrij ten noorden van het volkstuintencomplex. Het steenuilonderzoek is voor een groot deel uitgevoerd volgens het NGB Soortinventarisatieprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Er is afgeweken van het protocol omdat de bezoeken niet hebben plaatsgevonden tot middernacht. Dit is echter geen probleem omdat de bezoeken hebben plaatsgevonden in de schemer waarbij baltsroepen zijn afgespeeld. Er zijn vier bezoeken uitgevoerd tussen 1 februari en 30 april 2020. Het onderzoek is uitgevoerd bij de steenuilenkast en de directe omgeving. Van de vier bezoeken zijn drie bezoeken vanaf een halfuur na zonsondergang uitgevoerd, waarbij de baltsroep is afgespeeld. Ook is gekeken en geluisterd naar uitvliegende, overvliegende en jagende steenuilen. Één bezoek is overdag uitgevoerd waarbij gezocht is naar sporen, zoals braakballen en veren. De bezoeken hebben plaatsgevonden bij goede weersomstandigheden (geen regen, wind <4 Bft) en met een tussenperiode van één maand tussen het eerste en het laatste bezoek.

Tabel 3: gegevens veldbezoeken steenuilonderzoek

Onderzoeker	Datum	Zon onder	Begintijd	Eindtijd	Temperatuur (°C)	Bewolking	Windrichting	Windkracht (Bft)	Neerslag
	31-03-2020	20:09	20:39	22:39	4.0	onbewolkt	NO	2	geen
	16-04-2020	20:36	14:00	16:00	24.0	5/8 bewolkt	NO	2	geen
	16-04-2020	20:36	21:06	23:06	15.0	1/8 bewolkt	NO	3	geen
	30-04-2020	20:59	21:29	23:29	10.0	6/8 bewolkt	ZW	3	geen

Toelichting op de afbeelding

In het plangebied zijn onder andere rommelige hoekjes met losse materialen aanwezig.

3. RESULTAAT & TOETSING

Onderstaand is per soort(groep) beschreven welke functies zijn aangetroffen. Het betreft een interpretatie van de waarnemingen uit het veld, welke zijn opgenomen in Bijlage 1.

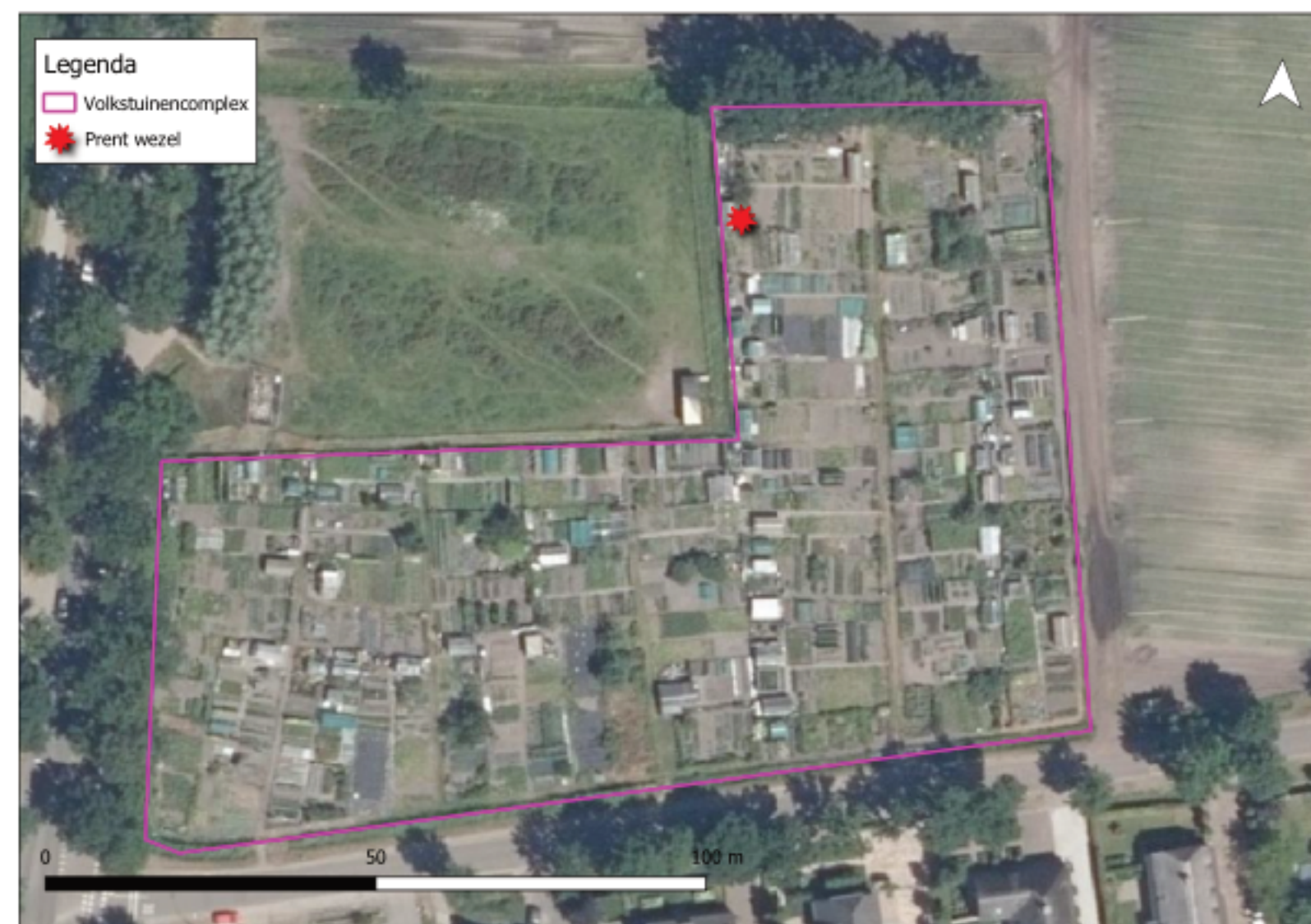
3.1 Bunzing, hermelijn en wezel

Er is zijn prenten van een wezel aangetroffen in sporenbus nummer 6 tijdens het tweede bezoek (zie Bijlage 2). Er zijn geen prenten aangetroffen van hermelijn of bunzing. Er zijn geen kleine marterachtigen waargenomen op de beelden van de wildcamera's.

3.1.1 Toetsing

Er zijn prenten van een wezel aangetroffen. Dit resultaat wijst erop dat het volkstuintencomplex onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de wezel. Omdat de wezel diverse verblijfplaatsen in een territorium kan hebben en het territorium van een wezel relatief klein kan zijn bij een hoge prooidichtheid (het territorium kan zich beperken tot een enkele houtwal), wordt het gehele leefgebied gezien als verblijfplaats. Aangezien het volkstuintencomplex een oppervlakte heeft van circa één hectare, kan deze het territorium zijn van één wezel. Gezien de vele muizenholen en diverse stapels met los materiaal is het redelijkerwijs te verwachten dat er zich binnen dit volkstuintencomplex een rust- en verblijfplaats bevindt. Bovendien ontbreken er even geschikte verblijfplaatsen in de directe omgeving van het plangebied. Ook zijn er geen groenstructuren aanwezig welke het plangebied verbinden met andere geschikte locaties. Het gehele volkstuintencomplex is dit geval essentieel voor deze wezel, door het ontbreken van alternatieven in de directe omgeving.

Het volkstuintencomplex zal tijdens de voorgenomen werkzaamheden verplaatst worden naar het gebied ten westen van de Boekelseweg. Bij deze werkzaamheden wordt een verblijfplaats van de wezel vernietigd. Dit betreft een overtreding van Artikel 3.10 lid 1 (onderdeel b) van de Wet natuurbescherming voor de wezel. Daarnaast is bij de werkzaamheden kans op het doden of verwonden van de wezel. Dit betekent een overtreding van Artikel 3.1 lid 1 (onderdeel a) van de Wet natuurbescherming voor de wezel.

Figuur 3: Aangetroffen beschermde functies (Bron luchtfoto: PDOK, 2018). Door in te zoomen wordt de inhoud beter zichtbaar.

3.2 Steenuil

Bij het eerste bezoek bleek dat de steenuilenkast verdwenen was. Er is navraag gedaan bij de opdrachtgever en de lokale steenuilenwerkgroep over deze kwestie. De eigenaar van de kast en de reden voor het verwijderen kon echter niet achterhaald worden. Mogelijk is de kast opgehangen en verwijderd door een particulier. Er kon dus geen onderzoek uitgevoerd worden naar de nestfunctie van het plangebied. Het steenuilonderzoek is vervolgd om te bepalen of het plangebied dienst doet als functioneel leefgebied van de steenuil. Tijdens de bezoeken zijn er geen steenuilen waargenomen of gehoord. Ook zijn er bij het bezoek overdag geen sporen aangetroffen. Ten slotte zijn er in de NDFF geen waarnemingen bekend van steenuilen van de afgelopen vijf jaar binnen drie kilometer rond het plangebied.

3.2.1 Toetsing

Er zijn geen steenuilen aangetroffen. Er is geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming voor de steenuil.

Toelichting op de afbeelding

Tijdens de quickscan is een steenuilenkast aangetroffen in het plangebied. Deze bleek tijdens het steenuilenonderzoek verdwenen.

4. CONCLUSIE & AANBEVELINGEN

4.1 Conclusie

De conclusie geeft antwoord op de centrale vraag:

Is er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kans op overtreding van de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies?

Hieronder volgt een antwoord op de centrale vraag. In tabel 4 is de conclusie samengevat.

Op basis van hoofdstuk 3 is de voorgenomen ontwikkeling naar verwachting in strijd met het onderdeel soortbescherming uit de Wet natuurbescherming.

Tabel 4: Samenvatting conclusie

Soort	Effect verwacht en vervolgstap nodig?	Overig/opmerking
Bunzing	nee	zie paragraaf 4.2
Hermelijn	nee	zie paragraaf 4.2
Wezel	ja	zie paragraaf 4.3
Steenuil	nee	zie paragraaf 4.2

4.2 Geen vervolgstap nodig

Uit het onderzoek en de toetsing volgt dat er geen effect wordt verwacht op de bunzing, hermelijn en steenuil. Dit betekent dat er voor deze soorten geen vervolgstappen noodzakelijk zijn. Raadpleeg de quickscan om te zien of er voor andere soortgroepen nog maatregelen benodigd zijn.

4.3 Proces en vervolgtraject

Tijdens het onderzoek is aangetoond dat er beschermde soorten aanwezig zijn en een wetsovertreding te verwachten is. De ontwikkeling kan nog steeds doorgang vinden als een ontheffing verkregen wordt. Dit is normaliter de vervolgstap in het proces, als de voorgenomen werkzaamheden nog steeds uitgevoerd gaan worden.

4.3.1 Vraag een ontheffing aan en stel een activiteitenplan op

Vraag de ontheffing aan bij de provincie Noord-Brabant. Laat het activiteitenplan opstellen door een deskundige ecooloog, zodat alle benodigde informatie aangeleverd wordt bij het bevoegd gezag. In het activiteitenplan wordt een beoordeling gevraagd over het effect op de 'gunstige staat van instandhouding'. Ook dient passende compensatie concreet uitgewerkt te worden.

4.3.2 Doorlooptijd

Na het indienen van de ontheffingsaanvraag neemt de behandeling van het bevoegd gezag gemiddeld 20 weken in beslag. Het opstellen van een activiteitenplan kan veelal in vier tot zes weken plaatsvinden. Dit is echter sterk afhankelijk van snelheid waarmee informatie wordt aangeleverd, bijvoorbeeld over het belang van de ontwikkeling, maar ook over de locatie(s) van compensatie.

4.3.3 Gewenningstijd

De betreffende soort dient bij voorkeur ruim van te voren te kunnen wennen aan de te realiseren compensatie. Soms is een vastgestelde periode van toepassing. Habitus kan hierover adviseren en kan ondersteunen bij het tijdig realiseren van compensatie, zodat voorkomen wordt dat na de ontheffing gewacht moet worden op de gewenningsperiode.

4.3.4 Advies

Wij adviseren om een ontheffingsaanvraag op te starten, omdat wij verwachten dat de werkzaamheden altijd tot een effect op de verblijfplaats zal leiden. Tenzij voor een optie hieronder in 4.3.5 wordt gekozen.

4.3.5 Overige opties

Wil je een ontheffingstraject voorkomen? Dan zijn er veelal twee opties mogelijk.

- Voer de werkzaamheden op zo'n wijze uit, dat verblijfplaatsen geen effect ondervinden. Dit is niet altijd mogelijk. Soms kan met het toepassen van maatregelen gerealiseerd worden dat de wet niet wordt overtreden. Er zal dan een ecologisch werkprotocol nodig zijn, waarin vastgelegd wordt op hoe gewerkt kan worden zonder de verblijfplaats(en) aan te tasten.
- Er wordt voor gekozen om de werkzaamheden niet uit te voeren. Dit is altijd een mogelijkheid. Indien de bovenstaande optie niet mogelijk is, zal een ontheffing toch benodigd zijn.

BRONVERMELDING

Alle bronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 21 juli 2020.

Literatuur

- [BII12 \(2017\). Kennisdocument steenuil.](#)
- [\[Redacted\] \(2017\). Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming.](#)
- [Netwerk Groene Bureaus \(2017\). Soortinventarisatieprotocollen](#)

Software

- [Zostera B.V. \(2020\). WrnPro.](#)

Geraadpleegde websites

<https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>

BIJLAGE 1 - Tabel met alle waarnemingen

Datum	Tijd	Soortnaam	Aantal	Waarneming	Lat. (Y-coördinaten)	Long (X-coördinaten)
07-05-2020	14:30	Wezel	1	Prent	51,5679	5,6893

BIJLAGE 2 - Relevante foto's

Figuren: in sporenbus nummer 6 zijn tijdens het tweede bezoek van het marteronderzoek prenten van wezel aangetroffen.

Over ons

is een vooruitstrevend advies- en onderzoeksbureau voor biodiversiteit en natuurwetgeving. Wij zijn als organisatie **betrokken** bij de klant. Wij zorgen door **constante ontwikkeling** van onze diensten voor verhoging van de tevredenheid van onze klanten over onze dienstverlening. Wij zijn experts met **passie** voor ons vak en zorgen voor een soepel traject door kwaliteitsdiensten te bieden. Wij helpen onze klanten met praktisch advies over biodiversiteit en beschermde soorten. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en collega's op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Onze missie en kernwaarden

Het is onze missie om **de biodiversiteit te beschermen en te verhogen**. Met het team van collega's werken we dagelijks in vele projecten met passie aan onze missie. Met wetgeving gerelateerde adviezen dragen we bij aan de bescherming van soorten en zo aan bescherming van biodiversiteit. Met biodiversiteitsadviezen dragen we gericht en direct bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Onze kernwaarden zijn:

- betrokken bij onze klanten
- constante ontwikkeling van onze dienstverlening
- passie voor natuur.

Klanttevredenheid en kwaliteit

Wij staan voor de kwaliteit die we leveren. Onder kwaliteit verstaan wij de mate waarin aan de klantverwachting wordt voldaan of wordt overtroffen. De klant is dus degene die bepaalt of wij kwaliteit leveren. Onze dienstverlening wordt door klanten gemiddeld met hoger dan een acht beoordeeld. Dit geeft aan dat we een passende invulling geven aan de klantverwachting. Wij vinden dat we in eerste instantie zelf aan de lat staan voor de te leveren kwaliteit. Om die reden hebben wij dan ook onze eigen kwaliteitseisen geformuleerd. In samenspraak met onze opdrachtgevers bepalen we de gewenste kwaliteit van een dienst.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Wist je bijvoorbeeld dat elke soort unieke vleugelkenmerken heeft?

De paarse kleuren zijn een combinatie van blauw (dat staat voor stabiliteit) en de energie van rood. Paars staat ook voor **passie** en wordt verder geassocieerd met kracht, waardigheid (royalty), creativiteit en ambitie.

